

cobla gallega recollida per Pérez Ballesteros, *Canc. Gallego* II, 8, sense indicació de la procedència precisa. —⁷ «Badia: bahía, entrada del mar», Rato. No oblidem que l'asturià perd bastant la *-d-* intervocàlica (sempre en les terminacions *-iu*, *-áu*, o en *deu* = 5 *dedo*), i encara que la conserva millor abans de l'accent (*cadañu*, *cadápanu*, *cadarzu*, *cadaval*, *cadexu*, *cadún*) no és possible descartar la idea que la variant amb *-d-* nasqués allí per ultracorrecció, afavorida per la confusió amb *badia* 'monestir regit 10 per un abat' (també en Rato). —⁸ Forma rústica usual a Tenerife: hi ha una locució «eso es tener un barco en la badía» 'no treure profit d'una cosa segura' que em cita Serra Rafols del diari «La Tarde», 9-VIII-1961. —⁹ De més a més en P. M. 15 d'Anghiera, 1513, i en Sasseti, a. 1584 (veg. Zaccaria, *L'Elem. Ib. n. L. It.*), però aquests autors descriuen els descobriments hispano-portuguesos usant els mots d'aquestes llengües. —¹⁰ És una forma recent i no popular pertot. Encara no apareix en el *DTO*. (S. XVIII) i avui mateix a penes és coneguda, i en tot cas ben poc usada, a la zona continental del Sud, fins a Barcelona i Maresme. D'altra banda, però, es mostra ben vivaç més al Nord i a les Illes. A Eivissa anoto Sa Badia de 25 Sant Antoni i la del Salt d'En Serrà (petita aquesta); a Menorca, es Tamarells de Migjorn i de Tramuntana em diuen a Maó que són dues platges «de la mateixa badia». A Mallorca hom parla contínuament de les badies de Palma i d'Alcúdia; o en aquesta dita de to popular «quan se tirava a la mar, la badia pujava dos dits» (G. Cortès, *I. d'Or* VIII, 9). Al Port de la Selva em diuen que Culp és una badia, a Cadaqués qualifiquen així Tavallera, i ja el trobo en senyes de pescadors del S. XIX; a l'Escala es parla d'unes quantes, i no pas les més grans (com Montgó, que es qualifica de cala) però sí del Salpaig (que té Ok6 d'entrada i Ok4 de fons), i fins de la Formatja (Ok1 de fons i d'entrada). En canvi, el de Roses és *golf*, i no *badia*, en català. A Mallorca ha circulat, al costat de *badia*, la forma *babia*. L'usa Alcover, *BDLC* XI, 316, amb referència a Joan Binimelis (S. XVI), per bé que no puc comprovar a quin dels dos autors correspon. De tot això es dedueix que el cast. *badia* no pot procedir del cat. *badia*, com opina l'Acadèmia Espanyola, i és difícil que la forma amb *-d-* es vagi originar en català, com admeten els Kahane, per influència de *badar* 'obrir'. L'origen pot trobar-se sigui en la influència del verb, que també existeix, en gascó, sigui en la confusió asturiana amb *badía* 'abadia'. Encara més probable que la *-d-* fos en certa manera «restituïda» pels gascons, per la consciència que el fr. *baïe* (després *baie*) era un derivat de *béer*, equivalent de llur *badà*. —¹¹ Últimament torna Metz- 25 eltin sobre la qüestió en *VRom*. xxvi, 1967, 249. 76, però repetint el que ja era conegut i afegint-hi alguna documentació poc antiga que res no pot canviar, sense idees noves, i sense força les poques que ho són.

Baell, segurament manca de tot fonament l'etimologia OPACELLU atribuïda a aquest nom per Guiter, erudit que sol guiar-se per superficials semblances i que no cura gens de comprovar geogràficament les seves 5 identificacions: fins suposant que sigui exacte aquest *obazello* de 979, és ben incert que això es refereixi a *Baell*, i probable que aquest tingui origen semblant al dels altres *Baell*, *Baells* i *Baella* d'etimologia diferent i segura, vegeu *E. T. C.* II, 58; cal deixar a part *Labaells* (mal escrit La Baells), del qual *AlcM* m'atribueix falsament una etimologia que no he suggerit mai, veg., al contrari, *E. T. C.* II, 25.

BAF, 'vapor exhalat', 'alenada que exhala una persona, animal o cosa, esp. la d'aire fortorós o viciat', mot comú a totes les llengües hispano-romàniques, en la forma *bafo* (cast. *vaho*): de l'onomatopeia BAF, que expressa el buf o alenada del vapor. □ 1.ª doc.: 1371-91, Jaume Marc i L. d'Aversó.

No en coneixem exs. en els escriptors medievals: és probable que hi existís, i no hem d'esperar que hi sovintegés, donat el caràcter sobri i tradicionalista que prepondera en el seu lèxic i estil (*AlcM* el documenta només des del S. XVI); tampoc en occità antic, on només apareix la locució *ni buf ni baf* 'cosa insignificant que es deixa de dir o es diu' [S. XIII], que probablement es relaciona amb el nostre mot però en forma en part indirecta, concomitant amb una variant apofònica de *buf-bufar* (al capdavant també onomatopeic). Plenament s'ha desenrotllat només en les llengües hispàniques, port., gall., ast., judesp. i cast. ant. *bafo*, ja documentats des del S. XIII [«o *bafo* que lle saía da boca», *Cantigas*, 159.21; 1.ª *Crón. Gral.*], cast. *babo* [Nebr.-S. XVII], si bé després s'ha admès 35 la grafia errònia *vaho* per l'errònia creença que provindria del ll. *vapor*, però no es pronuncia amb *v-* sinó *b-* en boca dels portuguesos i els sefardites (detalls en *DCEC* IV, 665, i *REW*, 878).

DERIV.: *Baja* 'corrent mínim de vent', mall., men. 40 i Costes de Ponent i de Llevant (*no hi ha baja de vent* 'no se sent un alè d'aire', St. Pol; *AlcM*); *bajeta* (tarrag.: Pin i Soler) o *bafolina* (Vinaròs) 'ventet suau i intermitent'. *Bajar* cat. occid. (*AlcM*) o *bafajar* val. [1851, *Escrig va-*] 'alenyar', mentre que en oc. ant. *bafajar-se* és «se moquer» (més aff a la família de *BEFA*, tanmateix estretament aff a la nostra; en molts dels mots següents es tracta d'acc. influïdes pels dos matissos), i lleon. o arag. ant. *bafar* «baladronear» [*Alex.*]; *bafanejar* 'jactar-se' val. (M. Gadea, *Dicc.*), arag. *bafanejar* [id. 1726, *DAut.*]; i, amb sentit anàleg, *bafanada* i *bafaner* (MGadea).

Bavor, substantiu femení, 'baf tebi o calent, bravada, alenada fortorosa' [fi del S. XIII, Llull, *Llibre de Contemplació*,¹ «la gran babor o ardor del forn --- 25 aguardar que-s passe la gran babor o que mayne: vis ignea», 1575, OPou, 219]; en lloc de la forma amb variant sonora *-v-*, de la *-f-* onomatopeica, existeix també *bafor*, especialment valencià, i usat ja per Jaume Roig, amb el sentit de 'bravada fètida', aplicat a la fumera 60 de cremar un drap amarat de menstus: «embolicat /